

The aim of this article is development of suggestions in relation to activation of employers and higher educational institutions collaboration as factor of perfection of machine-building enterprises development strategy.

In this article the basic questions and problems of national machine-building enterprises steady development strategy forming on innovative principles are considered. The types of strategies of enterprises development, stages of the strategic planning on an enterprise, essence of traditional and modern models of co-operation of enterprises and higher educational institutions are reflected. Suggestions in relation to activation of collaboration of employers and higher educational institutions as factor of perfection of machine-building enterprises development strategy are made.

Thus, the basic directions of activation of employers and higher educational institutions collaboration include such as: strengthening of co-operation of science, education and production; creation of pre-conditions for forming and development of intellectual potential; development and claim of methodology of determination of current and prognostication of perspective requirements in specialists and others.

strategy of development, machine-building, employers, higher educational institutions

Одержано 16.04.13

УДК 338. 439

А.Б. Немченко, доц., канд. екон. наук, Т.Б. Немченко, доц., канд. філос. наук
Кіровоградський національний технічний університет

Сучасні підходи до забезпечення продовольчої безпеки України

В статті розглядаються існуючі підходи щодо визначення змісту, цілей та шляхів забезпечення продовольчої безпеки як складової національної безпеки України.

національна безпека, продовольча безпека, складові системи продовольчої безпеки, забезпечення продовольчої безпеки

А.Б. Немченко, Т.Б. Немченко
Кіровоградский национальный технический университет

Современные подходы к обеспечению продовольственной безопасности Украины

В статье рассматриваются существующие взгляды относительно определения содержания, целей и путей обеспечения продовольственной безопасности, как составляющей национальной безопасности Украины.

национальная безопасность, продовольственная безопасность, составляющие системы продовольственной безопасности, обеспечение продовольственной безопасности

Продовольча безпека України є одним з головних чинників забезпечення національної безпеки держави, так як посилення продовольчої залежності в умовах глобалізації світової економіки послаблює її та підвищує можливість завоювання внутрішнього ринку іноземними сільгоспвиробниками. За таких умов досить гостро постає питання попередження загроз у продовольчій системі.

Продовольча безпека країни передбачає пошук механізмів вирішення продовольчих диспропорцій, протиріч, які накопилися і виникають в національних балансах продовольства, організації гарантованого забезпечення населення продуктами харчування. Зазначене свідчить про актуальність обраної теми статті.

Теоретичні та методологічні аспекти теорії продовольчої безпеки знайшли своє відображення в доробках вітчизняних економістів: Б.Й. Пасхавера, А.С. Лисецького, М.А. Хвесика, Бабенко А.А та інших. Вагомий внесок у розвиток концепції продовольчої безпеки здійснили П.Т. Саблук, Г.М. Калетнік, С.М. Кваша, В.І. Власов, М.А. Лисак, М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, О.Д. Витвицька, В.М. Просіяняк та інші.

Разом з тим доводиться констатувати, що багато аспектів даної проблеми залишаються дискусійними. Як засвідчує огляд наукової літератури з даної проблематики, ще недостатньо дослідженні питання інноваційного забезпечення продовольчої безпеки країни.

Метою і завданням даної статті є дослідження теоретичних положень і узагальнення практичних рекомендацій щодо забезпечення продовольчої безпеки як передумови економічного зростання України.

Питання продовольчої безпеки займає важливе місце в концепціях національної безпеки усіх країн світу. В умовах прагнення України інтегруватися в Європейське співтовариство ця проблема набуває особливого значення. Так, в Законі «Про основи національної безпеки України» продовольча безпека розглядається як одна з чільних складових національної безпеки. В Законі «Про основні засади аграрної політики на період до 2015 року» підкреслена спрямованість державної аграрної політики на гарантування продовольчої безпеки держави. В «Стратегії національної безпеки України» велика увага приділяється значенню продовольчої безпеки. Визначення змісту продовольчої безпеки, її значення знаходимо в «Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року», в якій зазначено, що продовольча безпека держави передбачає захищеність життєво важливих інтересів громадян за якої держава гарантує фізичну і економічну доступність до життєво важливих якісних та безпечних продуктів харчування відповідно до наукового обґрунтування наборів, підтримує стабільність продовольчого забезпечення населення та гарантує продовольчу незалежність держави. В цій програмі вказано на те, що вирішити проблему продовольчої безпеки неможливо без застосування передових технологій, розвитку фермерських господарств, використання нових форм маркетингу, переходу до нових методів управління. Існуюча система управління аграрним сектором економіки отримала орієнтацію відповідно до «Державної цільової програми розвитку села на період до 2015 року» на запровадження інноваційних методів управління в рамках інвестиційно-інноваційної моделі розвитку, на перехід до якісно нової сучасної системи управління, яка відповідає міжнародним стандартам менеджменту та директив ЄС, на приведення діяльності Мінагрополітики у відповідність з вимогами часу, державною стратегією соціально-економічного розвитку і завданнями зазначеної програми (див. рис.1).

Ознаками продовольчої безпеки на рівні країни є: наявність продовольства, яке забезпечується муніципальною та приватною сферами закупок, зберігання, оптовою і роздрібною торгівлею продукцією сільського господарства і харчової промисловості; стабільність галузевих ринків продовольства, яка гарантується сферою накопичення страхових запасів основних продуктів харчування, доступність продовольства, яка визначається рівнем та динамікою реальних доходів і структурою виплат споживачів; якість продовольства, яке підтримується обов'язковою сертифікацією сільськогосподарського та переробного виробництва, контролем джерел надходження, місць зберігання і реалізації продовольчої продукції.

Рисунок 1 - Схема формування функції забезпечення продовольчої безпеки Мінагрополітики України на основі інноватизації і стандартизації АСЕ

На думку фахівців, повноцінна система продовольчої безпеки України має охоплювати такі складові як:

- стійку систему продовольчого забезпечення, що ґрунтується на стабільному розвитку агропромислового комплексу в цілому та сільського господарства зокрема, яке здатне постійно забезпечувати населення продуктами харчування на необхідному рівні, адекватно реагуючи на кон'юнктуру продовольчого ринку та реалізуючи свій експортний потенціал;
- систему захисту вітчизняного аграрного товаровиробника від імпортої залежності щодо продовольства і матеріально-технічного забезпечення;
- фізичну та економічну доступність продовольства для різних категорій населення у необхідній кількості, асортименті, відповідної якості та рівня безпеки, а також забезпечених їх платоспроможністю;
- контроль на всіх стадіях виробництва за якістю та безпекою продуктів харчування та продовольства рослинного та тваринного надходження, орієнтацію вітчизняних аграрних виробників на виробництво екологічно чистої

сільськогосподарської продукції;

- систему створення і підтримання на необхідному рівні резервних запасів продовольства на випадок стихійних лих, неврожаю, несприятливих природних факторів, тощо;

- ефективний та дієвий механізм державної підтримки аграрних товаровиробників;

- систем контролю за раціональним використанням природних ресурсів у процесі аграрного виробництва, механізми розробки і впровадження новітніх технологій у галузях агротехніки, агроєкології та інтенсивного природокористування.

Основні складові формування державної політики продовольчого забезпечення зображено на рис. 2.

Рисунок 2 – Основні складові формування державної політики продовольчого забезпечення

Для забезпечення продовольчої безпеки важливе значення має аналіз загроз, оцінка реальних та потенційних внутрішніх і зовнішніх небезпек, кризових ситуацій та інших несприятливих чинників. До зовнішніх чинників, що справляють деструктивний вплив на національну систему продовольчої безпеки, можна віднести такі:

- низький рівень конкурентоспроможності вітчизняного продовольства і сировини через технологічну відсталість виробництва;

- відмінності між рівнем життя населення в розвинених країнах і країнах з перехідною економікою, що знижують соціально-економічну ефективність зовнішньоекономічної діяльності;

- відсутність чіткого механізму реалізації конкурентних переваг аграрного виробництва країни, представленого в основному особистими селянськими господарствами, які мають базуватися на зниженні витрат, застосуванні інноваційних технологій, підвищенні екологічної безпеки;

- невідповідність міжнародним нормам оцінки якості продукції;

- невідповідність державної підтримки вітчизняних товаровиробників світовому рівню;

- низька ефективність інноваційної діяльності в агросфері, а також відсутність дієвих механізмів впровадження досягнень науково-технічного прогресу в агропромислове виробництво;

- високий рівень диференціації доходів і наявність груп з грошовими ресурсами, нижчими від прожиткового мінімуму;

- екологічна напруженість, зумовлена відсутністю загальнодержавних запобіжних заходів.

Потенційні зовнішні загрози національній продовольчій безпеці, зумовлені тенденціями розвитку світового ринкового господарства, включають:

- несприятливу зміну кон'юнктури світового ринку;
- низьку якість продовольства, що імпортується;
- використання продовольства як важеля зовнішньоекономічного тиску на країни.

Напрями забезпечення національної безпеки України, як і продовольчої безпеки на державному рівні включають:

- моніторинг і прогнозування основних продовольчих балансів на тенденції розвитку продовольчого ринку країни;
- укладення прямих контрактів із сільськогосподарськими товаровиробниками на закупку продовольства;
- посилення впливу на ринкові механізми за допомогою встановлення цін на сировину і кінцеву продукцію, квотування виробництва;
- сприяння становленню міжрегіональних оптових ринків;
- вдосконалення механізму регулювання розподільчих процесів на оптовому ринку.

Враховуючи викладене можна дійти до висновку, що необхідною умовою забезпечення продовольчої безпеки нашої держави є:

- ефективне функціонування аграрного сектора економіки України й розвиток основних галузей аграрного виробництва. Це має забезпечуватися активною, виваженою й послідовною державною аграрною політикою;
- для підвищення продуктивності аграрного виробництва, його конкурентоспроможності важливого значення набуває активізація інноваційної діяльності. Інновації виступають рушійною силою в досягненні двох основних результатів діяльності аграрної сфери: підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору та досягнення стійкості й адаптації до нових методів ведення бізнесу. Саме інноваційна спрямованість нині відіграє домінуючу й вирішальну роль у визначенні кола учасників конкуренції в майбутньому, адже саме інновації дають змогу створити стратегічні переваги в конкретних галузях.

Здатність ефективно використовувати інновації є найбільш дієвим інструментом для досягнення цілей продовольчої безпеки. Даний напрямок потребує розвитку і отримує перспективу в подальших дослідженнях.

Список літератури

1. Береговий В.К. Шляхи покращення рівня продовольчої безпеки України./В.К. Береговий//Агросвіт. – 2011. - №15. – С.5 - 7.
2. Національна доктрина продовольчої безпеки України./ П.Т. Саблук , Г.М. Калетнік, С.М. Кваша, В.І. Власов, М.А. Лисак//Економіка АПК. – 2011. - №8. – С. 3-11.
3. Інноваційне сприяння у забезпеченні продовольчої безпеки. / М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, О.Д. Витвицька, В.М. Просіняк// Економіка АПК. – 2011. - № 8. – С. 111-117.
4. Курман Т.В. Щодо поняття та ознак продовольчої безпеки/ Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. -2011. - №165.- С. 121-127.
5. Лисецький А.С. Продовольча безпека України: теорія, методологія, емпіричний аналіз/ А.С. Лисецький; НАН України. – К.: Оріяни. – 2005. – 373 с.
6. Хвесик М.А. Продовольча безпека України: монографія/ М.А. Хвесик, А.С. Лисецький; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. – К., 2008. – 159 с.
7. Виклики та шляхи агропродовольчого розвитку/[Пасхавер Б.Й., Шубравська О.В., та ін.]; уклад. акад. УААН Б.Й. Пасхавер. – К., 2009. – 432 с.

A. Nemchenko, T. Nemchenko

Kirovograd National Technical University

Current approaches for the providing of food safety of Ukraine

The existent approaches of the determination of concept, aims and ways of providing of food safety, as component national safety of Ukraine are examined in the article.

The result of research showed that the that basis of the assured providing of food safety of the state is warning of internal and external threats, due to the increase of own production of raw material and food volumes, by realization of the system of measures, directed on innovative development of the agro-industrial complex.

The strategic aims of agricultural policy at the present stage is providing of production activity of business entities with the purpose of increase of production of goods volumes in accordance with the necessities of population of Ukraine and world market, adjusting of price availability of food stuffs, for an user, achievement of indexes of quality of food stuffs.

The necessary condition of providing of food safety of our state is the effective functioning of agricultural sector of economy of Ukraine development of basic industries of agricultural production. It must be provided the active, self-weighted and successive public agricultural policy.

Одержано 12.04.13

УДК 338.339.1

О.В. Сторожук, доц., канд. екон. наук, О.В. Заярнюк, канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Актуальні аспекти забезпечення економічної безпеки банківських установ

В статті розглянуті деякі аспекти забезпечення економічної безпеки банківських установ. Досліджені джерела загроз економічній безпеці банків. Зроблено висновок, що метою побудови ефективної системи управління економічною безпекою банківської установи є нейтралізація негативного впливу виявлених загроз на її діяльність.

економічна безпека, банк, джерела загроз

О.В. Сторожук, А.В. Заярнюк

Кіровоградский национальный технический университет

Актуальные аспекты обеспечения экономической безопасности банковских учреждений

В статье рассмотрены некоторые аспекты обеспечения экономической безопасности банковских учреждений. Исследованы источники угроз экономической безопасности банков. Сделан вывод о том, что целью построения эффективной системы управления экономической безопасностью банковского учреждения является нейтраллизация негативного влияния угроз на его деятельность.

экономическая безопасность, банк, источники угроз

Постановка проблеми. Модернізація і розвиток вітчизняної банківської системи вимагає суттєвого розширення теоретичних і прикладних розробок у сфері формування і реалізації стратегії національної банківської системи, а також інтенсифікації досліджень, пов'язаних із створенням цілісної концепції корпоративного і стратегічного управління банками. В умовах загострення конкуренції на ринку банківських послуг перед банками набуває особливої гостротизавдання пошуку шляхів підвищення безпеки їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічної безпеки суб'єктів господарювання досліджуються в роботах багатьох українських вчених, серед